

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 26 kwietnia 2013 r.

Poz. 508

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 24 kwietnia 2013 r.

w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym

Na podstawie art. 618f § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) stawki wynagrodzenia biegłych powołanych przez sąd lub organ postępowania przygotowawczego za wykonaną pracę;
- 2) taryfy zryczałtowane dla poszczególnych kategorii biegłych ze względu na dziedzinę, w której są oni specjalistami;
- 3) sposób dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii.

§ 2. Stawka wynagrodzenia biegłych powołanych przez sąd lub organ postępowania przygotowawczego za każdą rozpoczętą godzinę pracy, zwana dalej „stawką”, wynosi – w zależności od stopnia złożoności problemu będącego przedmiotem opinii oraz warunków, w jakich opracowano opinię – od 1,28% do 1,81% kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa, zwanej dalej „kwotą bazową”.

§ 3. 1. W przypadku biegłych posiadających tytuł naukowy profesora lub tytuł profesora w zakresie sztuki stawka wynosi 3,93%.

2. W przypadku biegłych posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego lub stopień doktora habilitowanego w zakresie sztuki stawka wynosi 3,08%.

3. W przypadku biegłych posiadających stopień naukowy doktora lub stopień doktora w zakresie sztuki stawka wynosi 2,55%.

§ 4. W razie złożonego charakteru problemu będącego przedmiotem opinii stawka może być podwyższona do 50%, jeżeli biegły ma dyplom ukończenia studiów wyższych lub dyplom mistrzowski oraz pełni funkcję biegłego sądowego nie krócej niż jedną kadencję lub funkcję rzeczoznawcy przez okres co najmniej pięciu lat.

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 98, poz. 626, Nr 106, poz. 669, Nr 122, poz. 826, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 48, poz. 245 i 246, Nr 53, poz. 273, Nr 112, poz. 654, Nr 117, poz. 678, Nr 142, poz. 829, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 240, poz. 1430, 1431 i 1438 i Nr 279, poz. 1645, z 2012 r. poz. 886, 1091, 1101, 1327, 1426, 1447 i 1529 oraz z 2013 r. poz. 480.

§ 5. W przypadku biegłych z zakresu daktylogonii, wzywanych przez sąd lub organ postępowania przygotowawczego w razie potrzeby przesłuchania osób doświadczających trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się, które posługują się językiem migowym, systemem językowo-migowym lub sposobem komunikowania się osób głuchoniewidomych, stawka wynosi:

- 1) za tłumaczenie z języka migowego oraz z innych środków komunikowania 1,69%;
- 2) za tłumaczenie na język migowy oraz na inne środki komunikowania 2,21%.

§ 6. Stawka biegłego, o którym mowa w § 5, może być podwyższona, nie więcej jednak niż o 50%, w razie przesłuchania osoby podczas badania jej stanu psychicznego albo przy udziale innych biegłych.

§ 7. 1. Wynagrodzenie za wykonaną pracę biegłych z dziedziny medycyny, w zakresie czynności opisanych w załączniku nr 1 do rozporządzenia, można określić według stawki albo taryfy zryczałtowanej wskazanej w tym załączniku.

2. W przypadku gdy opinię sporządził podmiot, o którym mowa w art. 193 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, wynagrodzenie za wykonaną pracę biegłych, w zakresie czynności opisanych w załączniku nr 2 do rozporządzenia, można określić według stawki albo taryfy zryczałtowanej wskazanej w tym załączniku.

3. Wynagrodzenie za wykonaną pracę biegłych z dziedziny geodezji i kartografii, w zakresie czynności opisanych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, można określić według stawki albo taryfy zryczałtowanej wskazanej w tym załączniku.

§ 8. Wydatki poniesione przez biegłego, niezbędne dla wydania opinii, w tym w szczególności wydatki materiałowe, amortyzację aparatury badawczej oraz koszty dojazdu na miejsce wykonania czynności, biegły dokumentuje za pomocą faktur lub rachunków albo kopii tych dokumentów, a w razie ich braku – za pomocą oświadczenia.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 6 maja 2013 r.²⁾

Minister Sprawiedliwości: *J. Gowin*

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym (Dz. U. Nr 46, poz. 254, z 1982 r. Nr 43, poz. 283, z 1986 r. Nr 30, poz. 154, z 1988 r. Nr 42, poz. 335, z 1989 r. Nr 66, poz. 405, z 1990 r. Nr 62, poz. 364, z 1991 r. Nr 81, poz. 357, z 1992 r. Nr 38, poz. 165, z 1994 r. Nr 31, poz. 115, z 2000 r. Nr 65, poz. 776, z 2001 r. Nr 16, poz. 181 i Nr 54, poz. 566 oraz z 2012 r. poz. 569) oraz rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 1983 r. w sprawie wynagradzania biegłych (tłumaczy) z zakresu daktylogonii (Dz. U. Nr 64, poz. 292), które tracą moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 10 ustawy z dnia 31 sierpnia 2012 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1101).

Załączniki do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości
z dnia 24 kwietnia 2013 r. (poz. 508)

Załącznik nr 1

TARYFA ZRYCZAŁTOWANA WYNAGRODZENIA BIEGLYCH Z DZIEDZINY MEDYCYNY

Lp.	Określenie czynności	Procent kwoty bazowej
1	2	3
1	Określenie inwalidztwa, niepełnosprawności lub niezdolności do pracy oraz ich stopnia	2,13–8,49 ¹⁾
2	Ocena zdolności do odbycia kary pozbawienia wolności	2,98–10,72 ¹⁾
3	Stwierdzenie uszkodzeń ciała i ich kwalifikacja, ustalenie obcowania płciowego, stwierdzenie dziewictwa, ciąży, przebytego porodu, zakażenia wenerycznego	1,91–4,35 ¹⁾
4	Badanie zdolności do płodzenia, łącznie z badaniem nasienia (w razie konieczności powtórzenia badania stawkę podwyższa się o 100%)	3,61–5,31 ¹⁾
5	Oględziny zewnętrzne zwłok i szczątków ludzkich w miejscu ich znalezienia	3,93–14,33 ¹⁾
6	Oględziny zewnętrzne i sekcja zwłok świeżych – w zależności od warunków przeprowadzenia, zakresu badań i stanu zwłok	6,69–21,75 ¹⁾
7	Oględziny zewnętrzne i sekcja zwłok rozkładających się, przeobrażonych i ekshumowanych, a także wykonywane w warunkach wyjątkowo trudnych	9,34–28,86 ¹⁾
8	Badanie stanu zdrowia psychicznego: 1) w warunkach ambulatoryjnych bez pisemnej opinii 2) w warunkach ambulatoryjnych z pisemną opinią 3) w warunkach szpitalnych z pisemną opinią	1,91–4,67 ¹⁾ 5,10–10,72 ¹⁾ 12,20–25,89 ¹⁾
9	Badanie psychologiczne: 1) w warunkach ambulatoryjnych bez pisemnej opinii 2) w warunkach ambulatoryjnych z pisemną opinią 3) w warunkach szpitalnych z pisemną opinią	1,91–4,67 ¹⁾ 5,10–10,72 ¹⁾ 12,20–25,89 ¹⁾
10	Badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu: 1) w warunkach ambulatoryjnych bez pisemnej opinii 2) w warunkach ambulatoryjnych z pisemną opinią 3) w warunkach szpitalnych z pisemną opinią	1,91–4,67 ¹⁾ 5,10–10,72 ¹⁾ 12,20–25,89 ¹⁾
11	Wydanie opinii wyłącznie na podstawie akt sprawy	5,10–21,65 ¹⁾

¹⁾ W zależności od stopnia złożoności problemu będącego przedmiotem opinii oraz warunków, w jakich opracowano opinię.

Załącznik nr 2

TARYFA ZRYCZAŁTOWANA WYNAGRODZENIA PODMIOTÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 193 § 2
KODEKSU POSTĘPOWANIA KARNEGO

Lp.	Określenie czynności	Procent kwoty bazowej
1	2	3
I. Badania laboratoryjne		
1	1. Badanie krwi w sprawie o ustalenie ojcostwa, poszerzone o układy grupowe ACP, PGM, ESD – jednej osoby 2. Badanie dodatkowe układów GPT, GLO, GC, AK, ADA, Fy, TK, Ss, P – jednej osoby – za każdy układ 3. Badanie dodatkowe HLA – jednej osoby	9,45 0,96 16,87
2	Badanie grup krwi świeżej – w zależności od ilości oznaczonych układów grupowych	1,17–19,52 ¹⁾
3	Badanie grup krwi rozłożonej – w zależności od ilości oznaczonych układów grupowych	2,13–32,57 ¹⁾
4	Badanie śladów krwi i innych substancji biologicznych: 1) oględziny jednego dowodu rzeczowego oraz wstępne badanie śladów (metodą widmową i innymi metodami) 2) badanie metodami serologicznymi przynależności gatunkowej plam krwi i innych substancji biologicznych jednego gatunku i na jednym dowodzie 3) badanie przynależności grupowej śladów krwi i innych substancji biologicznych na jednym dowodzie rzeczowym: a) w układzie ABO b) za każdy następny układ grupowy 4) badanie śladów krwi w celu orzeczenia źródła krwawienia lub czasu powstania śladów 5) inne badania biologiczne: oznaczenie płci w śladach krwi i innych substancjach biologicznych, oznaczanie czasu powstania takich śladów, ustalanie wieku osobnika na podstawie zawartości hemoglobiny płodowej w składzie krwi i inne badania umożliwiające identyfikację indywidualną śladu biologicznego – na jednym dowodzie rzeczowym	2,13–3,08 ¹⁾ 2,76 3,08 1,28 3,82 5,31
5	Badanie plam nasienia (fizykalne, chemiczne, krystalograficzne, mikroskopowe, serologiczne) na jednym dowodzie rzeczowym	4,67–6,58 ¹⁾
6	1. Badanie makroskopowe, mikroskopowe i mikrometryczne włosów dowodowych i porównawczych lub identyfikacja włókien i włosów – jednej osoby 2. Oznaczenie płci na podstawie badania włosów (metodami fluorescencji albo chromatyny płciowej) lub oznaczenie grupy krwi na tej podstawie – jednej osoby	2,23–5,94 ¹⁾ 1,49–3,08 ¹⁾
7	Badanie identyfikacyjne materiału biologicznego (mechanoskopia, mikroskopia porównawcza, badanie na obecność jonów metali, superprojekcja itp.)	2,87–10,29 ¹⁾
8	Badanie śladów i uszkodzeń postrzałowych: 1) bez strzałów próbnych 2) ze strzałami próbnymi	3,08 5,31
9	Badanie histologiczne wycinków jednego narządu ciała	0,96
10	Badanie krwi na obecność tlenu węgla (hemoglobiny tlenkowowęglowej): 1) badanie jakościowe 2) badanie ilościowe	0,96 2,13
11	1. Badanie krwi na obecność alkoholu: 1) metodą Widmarka 2) za każdą inną metodę 2. Badanie wydychanego powietrza na obecność alkoholu	1,49 2,76–3,08 ¹⁾ 3,08

¹⁾ W zależności od stopnia złożoności problemu będącego przedmiotem opinii oraz warunków, w jakich opracowano opinię.

1	2	3
12	1. Badanie narządów ciała na obecność trucizn ²⁾ : 1) trucizny lotne z parą wodną – wielokierunkowe badania jakościowe 2) trucizny lotne – oznaczenie ilościowe – stawka wymieniona w pkt 1 ulega zwiększeniu o 3) wolne kwasy i zasady, trujące reszty kwasowe – wielokierunkowe badania jakościowe 4) oznaczenie ilościowe trucizny z grupy wymienionej w pkt 3 – stawka ulega zwiększeniu o 5) trucizny metaliczne – wielokierunkowe badania jakościowe 6) oznaczenie ilościowe trucizny z grupy wymienionej w pkt 5 – stawka ulega zwiększeniu o 7) trucizny organiczne naturalne i syntetyczne – przeprowadzenie wielokierunkowego toku badań 8) identyfikacja trucizny wyosobnionej w toku badań wymienionych w pkt 7 9) ilościowe oznaczenie zidentyfikowanej trucizny wymienionej w pkt 8 – stawka ulega zwiększeniu o 2. Badanie narządów ciała na obecność trucizn ukierunkowane (tj. z określeniem poszukiwanej trucizny) jakościowe lub ilościowe 3. Badanie chemiczno-toksykologiczne substancji chemicznej w celu jej zidentyfikowania	7,54–9,76 ¹⁾ 3,72–11,89 ¹⁾ 4,67–8,38 ¹⁾ 4,67–9,76 ¹⁾ 21,75–28,12 ¹⁾ 2,23–6,90 ¹⁾ 30,34–34,69 ¹⁾ 4,67–34,69 ^{1), 3)} 2,23–11,89 ¹⁾ 7,54–28,12 ^{1), 2)} 3,72–28,12 ^{1), 3)}
13	Wykonanie prób biologicznych (na zwierzętach lub roślinach) z wyodrębnioną trucizną	2,23–7,32 ¹⁾
14	Badania botaniczne i farmakognostyczne trucizn roślinnych (identyfikacja części roślin i grzybów)	5,31–10,19 ¹⁾
II. Badania osób żyjących		
15	Określenie inwalidztwa, niepełnosprawności lub niezdolności do pracy oraz ich stopnia	3,72–14,43 ¹⁾
16	Ocena zdolności do odbycia kary pozbawienia wolności	3,08–11,89 ¹⁾
17	Stwierdzenie uszkodzeń ciała i ich kwalifikacja, stwierdzenie dziewictwa, ciąży, przebytego porodu, zakażenia wenerycznego, ustalenie obcowania płciowego itp.	3,08–6,69 ¹⁾
18	Badanie antropologiczne jednej osoby, łącznie z dokumentacją fotograficzną, w sprawie o ustalenie ojcostwa	14,43
19	Badanie stanu zdrowia psychicznego: 1) w warunkach ambulatoryjnych bez pisemnej opinii 2) w warunkach ambulatoryjnych z pisemną opinią 3) w warunkach szpitalnych z pisemną opinią	1,91–4,67 ¹⁾ 5,10–10,72 ¹⁾ 12,20–25,89 ¹⁾
20	Badanie psychologiczne: 1) w warunkach ambulatoryjnych bez pisemnej opinii 2) w warunkach ambulatoryjnych z pisemną opinią 3) w warunkach szpitalnych z pisemną opinią	1,91–4,67 ¹⁾ 5,10–10,72 ¹⁾ 12,20–25,89 ¹⁾
21	Badanie zdolności do płodzenia, łącznie z chemicznym i mikroskopowym badaniem nasienia (w razie konieczności powtórzenia badania nasienia, stawkę podwyższa się o 100%)	4,67–6,58 ¹⁾
III. Badania sekcyjne		
22	Oględziny zewnętrzne zwłok i szczątków ludzkich w miejscu ich znalezienia	4,67–16,02 ¹⁾
23	Oględziny zewnętrzne i sekcja zwłok świeżych – w zależności od warunków przeprowadzenia, zakresu badań i stanu zwłok	8,17–24,40 ¹⁾
24	Oględziny zewnętrzne i sekcja zwłok rozkładających się, przeobrażonych i ekshumowanych, a także wykonywane w warunkach wyjątkowo trudnych	11,25–32,57 ¹⁾
25	Maceracja kości i ich rekonstrukcja: 1) przygotowanie kośćca do maceracji, jego maceracja (w razie maceracji kompletnego szkieletu – górna wysokość stawki) 2) rekonstrukcja kompletnego szkieletu	8,49–25,89 ¹⁾ 8,17–114,04 ¹⁾

²⁾ Wymienione w tej pozycji wysokości stawek odnoszą się do badania jednego narządu. Przy równoległym badaniu drugiego i następnym narządów lub materiałów w tej samej sprawie wysokość stawek obniża się o 20%.

³⁾ Dopuszcza się możliwość podwyższenia stawek (do 50%) w wypadkach uzasadnionych szczególnymi trudnościami (np. mało znane i rzadko spotykane substancje trujące, materiał z ekshumacji).

1	2	3
IV. Inne czynności		
26	Wydanie opinii wyłącznie na podstawie akt sprawy	5,10–21,65 ¹⁾
27	Sporządzenie dokumentacji fotograficznej osób żyjących, zwłok i dowodów rzeczowych – za jedno ujęcie (format 10 cm x 15 cm)	0,11

Załącznik nr 3

TARYFA ZRYCZAŁTOWANA ZA TYPOWE CZYNNOSCI TECHNICZNE BIEGLYCH Z ZAKRESU GEODEZJI I KARTOGRAFII

Lp.	Określenie czynności	Jednostka	Procent kwoty bazowej za jednostkę
1	2	3	4
1	Badanie ksiąg wieczystych oraz akt w archiwach państwowych: 1) za pierwszą księgę lub za pierwsze akta nieruchomości 2) za każdą następną księgę lub każde następne akta	nieruchomość nieruchomość	3,08 1,49
2	Wyciągi danych z operatu ewidencji gruntów: – sporządzenie wypisu z rejestru gruntów: 1) za pierwszą działkę 2) za każdą następną działkę – sporządzenie wypisu z rejestru gruntów i wrysu z mapy ewidencyjnej wraz z rozliczeniem powierzchni działek wykazanych w księgach wieczystych: 3) za pierwszą działkę 4) za każdą następną działkę	działka działka działka działka	1,17 0,11 21,96 2,23
3	Uzyskanie niezbędnych danych z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego: 1) do 4 punktów granicznych i osnowy geodezyjnej 2) za każdy następny punkt graniczny i osnowy geodezyjnej	ryczałt punkt	4,67 0,32
4	Ustalenie granic nieruchomości: 1) do 4 punktów granicznych 2) za każdy następny punkt graniczny na podstawie danych geodezyjno-kartograficznych 3) za każdy następny punkt graniczny na podstawie oświadczeń stron	ryczałt punkt punkt	29,39 2,23 0,96
5	Pomiar sytuacyjny i opracowanie jego wyników oraz sporządzenie mapy: 1) dla powierzchni do 0,50 ha 2) dla powierzchni powyżej 0,50 do 1,00 ha 3) dla powierzchni powyżej 1,00 ha do 3,00 ha 4) dla powierzchni powyżej 3,00 ha do 5,00 ha 5) za każdy następny hektar	ryczałt ryczałt ryczałt ryczałt 1 ha	51,88 65,24 78,08 96,96 11,57
6	Podział nieruchomości: – opracowanie wstępnego projektu podziału na kopii mapy: 1) podział na dwie działki 2) za każdą następną działkę – obliczenie i wyznaczenie w terenie projektu podziału: 3) podział na dwie działki 4) za każdą następną działkę	ryczałt działka ryczałt działka	14,43 2,23 65,24 7,32
7	Inne prace geodezyjno-kartograficzne: – skartowanie i opisanie na mapie granic ustalonych w postępowaniu rozgraniczeniowym: 1) do 4 punktów granicznych 2) za każdy następny punkt graniczny – skartowanie i opisanie na mapie projektu podziału nieruchomości: 3) podział na dwie działki 4) za każdą następną działkę 5) za pomiar i sporządzenie szkicu sytuacyjnego do różnych celów stosuje się stawki określone w lp. 5 z zastosowaniem współczynnika 0,5	ryczałt punkt ryczałt działka	9,76 1,49 24,40 2,23